

La pinta i els seus quasi-sinònims (ALDC, II, 263. La pinta)

En el mapa 133 hem vist la distribució de *pinta*, *-e* amb la seva variació de gènere. En aquest es reflecteix la variació onomasiològica relativa a l'objecte, tenint en compte generalment la qualitat de quasi-sinònims de l'altre element (*escarpidor*, *batedor*). *Escarpidor* és un der. de *escarpir* 'aclarir el cabell', verb procedent del llat. *CARPERE* 'lacerar, esqueixar', sentit proper al val. actual 'enflaquir-se, extenuar-se, encarcarar-se de fred'; segons les poblacions, es distingeix de la *pinta* (del *pinte*) perquè "té pues amples", "té pues separades", "té pues grosses i separades", "té pues pels dos costats". El *batidor* (també a 162 i a 185) o *batedor* és un castellanisme; en castellà deriva del verb *batir* "peinar el pelo, ahuecándolo al mismo tiempo" (Moliner); en general,

els informants el consideren més gros que la *pinta*, com en el cas de *esclaridor* 44, 71, 72, 76, 77, 79, derivat de *esclarir* (< *aclarir*, per canvi del prefix *a-* per *es-*).

Altres mots: *pentinador* 153, der. postverbal de *pentinar* més el sufix actiu *-ador*; *pintó* 184, var. de *pinta*, amb el sufix diminutiu *-ó* (< llat. *-ONE*), oposat a *pinta* "de forma quadrada; servia per a treure els polls"; *pinta espessa* 44, 62, 72, 158 enfront de *pinta clara* 72; *pinta llemenera* 155, per a treure les llèmenes o ous del poll; el castellanisme *peine* i el gal·licisme *penye*.

Són mots normatius *pinta*, *escarpidor*, *batidor* i *pinte*, des de 1995, el darrer com antic.

